

Esperanto

Internationale taal, ontworpen door de Poolse oogarts Dr. L.L. Zamenhof (1887) met als doel de mensen nader tot elkaar te brengen. Vooral in de jaren voor 1940 werd deze taal door velen bestudeerd. In 1912 werd in Zaandam een Esperanto-vereniging opgericht door A. Brondijk, onderwijzer aan school 9 (Stationsstraat); Dirk Lagrand, houtbewerker; J.P. Taanman, bouwvakker; Jan Olie, knecht op een houtwerf; en de kapper D. Romeijn.

In Wormerveer stichtte de fabrieksarbeider Gerrit Woud een soortgelijke vereniging omstreeks 1914. In de jaren `30 werden ook in de overige Zaan gemeenten verenigingen gesticht, die zich aansloten bij de Bond van Arbeiders-Esperantisten. Ook ontstond er een aantal verenigingen van katholieke signatuur te Wormer, Wormerveer, Krommenie en Zaandam. Esperanto maakte in de jaren '30 grote opgang en begon een plaats te krijgen naast de moderne talen. In Wormer werden zelfs door de gemeente Esperanto-cursussen georganiseerd.

De werkloosheid en het ontbreken van sociale voorzieningen stimuleerden een levendig internationaal verkeer; enkelen gingen te voet half Europa door. In ruil voor de genoten gastvrijheid werd veelal Esperantoles gegeven volgens een daartoe geschikte 'directe' methode. In Zaandam werden zo cursussen gegeven door de in Esperantokringen vermaarde Hongaarse dichter Julio Baghy; de Oostenrijker Johann Bruckenberger speelde een belangrijke rol in de vereniging. De grote belangstelling voor Esperanto in arbeiderskringen was er de oorzaak van dat aan de Esperantobeweging zelf soms ten onrechte een politieke richting werd toegekend.

Het is nauwelijks te peilen welke grote invloed Esperanto heeft gehad op de ontwikkeling van haar aanhangers, vooral bij die mensen die na hun lagere school nauwelijks onderwijs hadden genoten. Over de vooroorlogse geschiedenis van het Esperanto in de Zaanstreek is overigens betrekkelijk weinig bekend. Gewaarschuwd door de ervaringen in Duitsland en ter bescherming van de aanwezige vluchtelingen werden notulen en administratieve gegevens na de Duitse inval massaal vernietigd. In 1946 herleefde het Esperanto en te Zaandam organiseerde men een aantal succesvolle internationale bijeenkomsten. Drijvende kracht hierbij was Jan Vis, terwijl van burgemeester [J. in 't Veld](#) een stimulerende invloed uitging.

In Krommenie werden van 1953 tot 1980 jaarlijks internationale vakantieweken georganiseerd, die bezoekers van over de hele wereld trokken. Na 1960 toonde Esperanto in de Zaanstreek, zoals overigens in heel West-Europa, een achteruitgang, die inmiddels tot staan lijkt gekomen. Voor diegenen die volhardden, is Esperanto niet slechts een taal, maar vooral een uiting van een streven naar een betere wereldorde. In 1987 waren in de Zaanstreek nog twee Esperanto-verenigingen actief. Te Wormer/Wormerveer een afdeling van de Arbeiders Esperanto-Beweging. Stuwende kracht achter deze vereniging was gedurende meer dan zestig jaar mevrouw H. Bruyn-Bas. De twee verenigingen hadden een samenwerkingsverband in het Esperanto-Centrum Zaanstreek. In '89 is dit samenwerkingsverband beëindigd. De meeste huidige activiteiten zijn afkomstig van de neutrale Esperanto-Vereniging Zaanstad.

From:

<https://zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=esperanto>

Last update: **2020/09/10 22:02**

